

یادمطلباباکلاس

انگیزه لازمه‌ی تعیین و دستیابی به هدف

فاطمه هاشمی - مشاور تحصیلی

تعیین هدف

گام بعدی در دست‌یابی به یک مقصود، شناخت دقیق و کامل آن است. پس از آن که انسان کمبود و خلأ چیزی را در خود احساس کند برای رفع آن تلاش می‌کند. اما این کافی نیست بلکه انسان نیازمند دورنمایی است که تا انتها او را در یک مسیر به حرکت وادار نماید و از انحراف او به مسیرهای دیگر جلوگیری کند. این دورنما چیزی جز تعیین هدف و شناخت کامل و دقیق آن نیست. در تعیین هدف نکات زیر باید مورد توجه واقع شود:

(الف) هدف، باید متعالی و ارزشمند باشد. بدون شک اهداف بی ارزش و پوچ مانند فرار از سربازی و چشم هم چشمی نمی‌تواند دورنمای مناسبی برای حرکت موفق داوطلب آزمون سراسری باشد.

(ب) هدف باید واضح و مشخص باشد و داوطلب کاملاً به آن آگاهی و اعتقاد داشته باشد. بسیاری از داوطلبان شرکت کننده در آزمون سراسری از اهداف واقعی خود بی‌خبر هستند. وقتی از آن‌ها پرسیده می‌شود، هدف‌تان از مطالعه و تحمّل سختی‌های شرکت در آزمون سراسری چیست؟ از علاقه، استعداد، درآمد و امثال آن‌ها صحبت می‌کنند اما پس از چند لحظه اعتراف می‌کنند که علاقه‌ای به رشته‌ی مورد نظر خود ندارند یا برای کسب درآمد نیازی به تحصیل احساس نمی‌کنند و استعدادی هم در میان نیست. مشخص نبودن هدف یکی از مهم‌ترین عوامل عدم موفقیت داوطلبان است.

(ج) هدف باید ثابت باشد. معمولاً تغییر هدف آثار سوء و جبران ناپذیری را بر جای می‌گذارد. در نظر بگیرید داوطلبی برای قبولی در رشته‌ی مهندسی عمران مطالعه را آغاز می‌کند و طبق عادت نادرست، وقت خود را تماماً مصروف یادگیری دروس اختصاصی می‌کند اما پس از مدتی بنا به دلایلی تصمیم به شرکت در آزمون زبان انگلیسی می‌گیرد و در مدت کوتاه باقی مانده تا آزمون سراسری مجبور است دروس عمومی را که مدتی طولانی از آن‌ها غافل بوده است مطالعه کند. تأثیر ناخوشایند تغییر هدف در چنین مواردی آشکار است.

(د) هدف باید واحد باشد. در نظر داشتن چند هدف آن هم اهدافی که هم‌سو نیستند (مثلاً «انتخاب رشته‌هایی که در یک زیر گروه نیستند») موجب تحمیل تکالیفی بیش از حدّ توان بر داوطلب می‌شود.

اصولاً "شکل‌گیری هر انگیزه‌ای برای حرکت ناشی از احساس کمبود و خلأ است. انسان تا احساس گرسنگی نکند به سوی غذا نمی‌رود و تا احساس فقر نکند به سوی غنا گام بر نمی‌دارد. اثبات این مسأله آسان است. ما برای حرکت به سوی مقصد احتیاج به انگیزه داریم و برای طی کامل مسیر نیز این انگیزه باید لحظه به لحظه تجدید و تقویت شود. تا وقتی که انسان در خود احساس خلأ و کمبودی نکند انگیزه‌ای برای حرکت ایجاد نمی‌شود. پس از شروع به حرکت نیز دوام و استمرار آن منوط است به بقاء این احساس. لذا هر لحظه که انسان متوجه شود کمبود برطرف شده است یا این طور تصور کند، بدیهی است که از حرکت باز می‌ماند.

تحصیل علم و یا موفقیت در آزمون سراسری نیز به همین ترتیب است. انسان تا احساس جهل (خلأ علم) نکند به سوی کسب دانش گام بر نمی‌دارد و برای استمرار این حرکت نیز باید فقدان علم همواره مدنظر باشد. بی‌شک از بین رفتن این احساس، انگیزه‌ی جوینده‌ی علم را زایل می‌کند و او را از حرکت باز می‌دارد. البته قبول شدن در دانشگاهی معتبر، کسب رتبه‌ی مطلوب و .. نیز می‌تواند عامل مثبت انگیزشی برای تعیین هدف و سپس رسیدن به آن باشد.